

Bertien Minco

Toespraak – 4 mei 2023

Deze klok is de originele Westerborkklok
en was hier te horen vanaf 1940.

Welkom, overlevenden van de Sjoa en hun nabestaanden.

Beste mensen,

Welkom op Kamp Westerbork, de plek waar vandaan 107.000
joodse Nederlanders, vluchtelingen, Roma en Sinti en enkele
tientallen verzetsmensen werden gedeporteerd naar de
concentratie- en vernietigingskampen in het Oosten.
Slechts 5000 overleefden.

Het is 4 mei 1943. Er staat hier een lange trein, van slagboom
tot stootblok. 1187 mensen, klaar om te vertrekken. Drie dagen
later zijn ze allemaal vermoord.

Het is één van de 19 treinen die tussen 2 maart en 20 juli 1943
met in totaal ruim 34.000 mensen, vertrekken naar Sobibor,
een vernietigingskamp in het oosten van Polen.
Slechts 18 wisten te overleven.

Wie waren de mensen die met deze trein vertrokken? Hoe
zagen hun levens eruit? Door daar onderzoek naar te doen en

over hen te vertellen doe je de slachtoffers recht en breng je de geschiedenis tot leven.

Als er nabestaanden zijn, worden er nog namen genoemd en verhalen verteld. Zo kan ik zelf nog vertellen over mijn overgrootvader Manus Minco uit Oldenzaal, een voortreffelijk kleermaker, lieve opa en diepgelovige jood. Hij werd op zijn 79^e uit het ziekenhuis van Almelo naar Westerbork overgebracht en op 13 april 1943 op transport gezet naar Sobibor.

Maar van veel slachtoffers weten we bijna niets, omdat er hele families werden uitgemoord en er dus simpelweg geen nabestaanden meer zijn die ooit nog eens aan ze denken.

Iemand die ook wordt herinnerd om wie hij was is de componist Leo Smit. Hij componeerde zonnige muziek, geïnspireerd door Franse componisten en jazz.

Hij brak ergens eind jaren '30 door en was vaak op de radio te horen. Ook hij werd gedeporteerd naar Sobibor, samen met zijn vrouw Lientje op 27 april. Op 30 april werden ze bij aankomst vergast.

Hoe góed is het dat vandaag zijn muziek hier gespeeld wordt.

Een deel uit zijn onvoltooide strijkkwartet dat door Bob Zimmerman werd bewerkt voor vier saxofoons.

Hij is dood, maar zijn muziek leeft voort en klinkt vanavond over deze vlakte.

Bertien Minco